

շաղրութիւնը հրաւիրել Աղայեանի Հ. լեզուի դասագրքերի մի կողմի վրայ, որով նա ամենից շուտ և յաջող կերպով է մանկավարժական գործի նպատակայարմարութիւնը երաշխաւորում. — դասայ երկրագործի, արհեստաւորի կեանքն է, որը խորթ է կեղծ կլասիկ և ուսմանտիկ գրականութեան սգուն: Աղայեանը գիւղական կեանքի բաղմակողմանի նկարագրութեանը ոչ միայն իւր դասագրքերում է մեծ տեղ տալիս, այլ և դասագրքերից դուրս մնացած բաղմաթիւ ուսանաւորների, հեքեթների և այլ ընթերցանութեան գրքերի մէջ: Այս կարևոր խնդրի վրայ ես մանրամասնօրէն կանգ չեմ առնում, որովհետեւ նախ, որ իւր չափազանց պարզ լինելու պատճառով ամենքի համար հասկանալի է, և երկրորդ, որ այս մասին շատ է խօսուել թէ՛ պարբերական մամուլում և թէ՛ առանձին գրքերում, մանաւանդ, որ «Արարատ»-ի էջերնրն էլ իրենց սղութեան պատճառով արգելք են հանդիսանում: Կարելի էր խօսել Աղայեանի մասին որպէս հրապարակախօսի, բայց դրա համար էլ հարկաւոր է, որ որոշ ժամանակ անցնի, որպէս զի անձնական համակրանքի ու հակակրանքի խնդիրը վերանայ, որով միայն կարելի կլինի Աղայեանի հրապարակախօսական ճիշտ պատկերը հրապարակ բերել:

Այսքանով մենք վերջացնում ենք մեր ասելիքը հանգուցեալի մասին, յաւիտենական հանդիստ մաղթելով:

Վերջ

Աբէլ Աբեղայ

ՊԵՂՈՒՄՆԵՐ ՊԵՍՏՈՒՄՈՒՄ

(КАВКАЗЪ (№ 184)).

Ո՞ւմ յայտնի չեն վարդերի հին քաղաքի Պեստումի իրանց միայնութեան մէջ, հոյակապ և ահագին նշանաւոր տաճարները. պատմական աւանդութիւնները ասում են, որ այս, երբեմն յունական, ծաղկած քաղաքը մինչև հիմքը կործանուեց Նորմաններից ու Սարակինոսներից, Մինչդեռ այժմ, երբ Պեստումում սկսուել են պեղումներ, ամեն հաւանականութիւն կայ մտածելու, որ քաղաքը կարող է հանդիսանալ նոր Պոմպէա. նէապոլիտանիայի թանկարանի տեսուչ Սալիննացոլան վերջին երեք տարիները վարում է Պեստումում պեղումներ որոշ ծրագրով,

որ տուել է արդէն լաւ հետեւանքներ: Գուշակելով, որ ահագին տաճարները գտնուում են նոյն իսկ քաղաքում, պեղումները նրանց շուրջն էլ սկսուել են, և շուտով գտել են մի փողոց 12 մետր լայնութեամբ, շատ լաւ յատակած մեծ սալերով, ինչպէս այդ հնումն սովորութիւն էր: Այս փողոցը կամ ճանապարհը արդէն պեղուած է 150 մետր: Անկախարկութեամբ մասամբ դեռ պահպանուած սիւնների բեկորներով, որոնք տեղ տեղ սփռուած են դաշտի երեսին, մասամբ էլ ներքին բնազդմամբ, Սպիննացոյան գետաւ նոյնպէս քաղաքի մի ուրիշ երակ, որ ընդհատուած է գլխաւոր փողոցը և անցնում է արեւելքից դէպի արեւմուտք: Խաչաձև կտրուածքում բացուել է մի մեծ շինութիւն, որ ճակատի կողմում ունի 20 սիւն, անդրիազարդ մուտքով ու դահլիճով, որ երկարութեամբ 30 ու լայնութեամբ 18 մետր է և պատերում վեց նիշեր (խորշ) ունի: Վերջիններից մէկում կար մի անդրի, պեղումների ժամանակ վայր ընկած, բայց բարեբաղդաբար անփնաս մնացած: Անդրին ինչպէս երևեց, Կղովդիոս կայսրինն է, ծայրագոյն քահանայապետի զգեստով: Նա 2, 10 մետր մեծութիւն ունի և նուրբ, գերազանց քանդակից դասելով, պէտք է որ յոյն քանդակագործի քանդակ լինի: Յամենայն դէպս հնութիւնից մնացած ամենալաւ անդրիներից մէկն է այդ և ամենաբնորոշը Կղովդիոսի համար, որ մեծապէս բամբասուած է Սվետոնիոսից կայսրի արտայայտութիւնը լի է ազնուութեամբ, բայց մի քիչ տխուր է: Հոգեբանները կարող են այս անդրիից աշխատել որոշել, թէ որպիսի ոք էր Կղովդիոս: յիմար, թէ խելացի, ազնիւ ու ճարտարաբան հռետոր թէ ծիծաղելի ռնդեղջիւր: Անդրին վերաբերում է Կղովդիոսի կառավարութեան առաջին տարիներին, այսինքն 42-45 թ. ծ. Քրիստոսի:

Բացի Պեստումի պեղումներից, պեղումներ սկսուած են Պեսէյդոնիայում էլ, որ Պեստումից առաջ է հիմնուել, և բոլորովին ծովափին է ընկած: Այստեղ նոյնպէս գրանուած են շատ արժէքաւոր առարկաներ, որոնց մէջ կան նաև նախապատմական շրջանի-քարի և բրոնզի դարերի:

Յուսիկ Արեւպիսկապոս